בעזהי"ת

יגעת ומצאת תאמין

ספר מי השילוח – פרשת וי"א

ותאמר הפעם אודה את ה', איתא בגמ' אמר ר"י אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמין לא יגעתי ומצאתי אל תאמין יגעתי ומצאתי תאמין, וחנה בגמ' ודאי לא בשוטפני עסקינן שזה האומר יגעתי ולא מצאתי איירי שאנו רואין שיגע הרבה ולא מצא וכן האומר לא יגעתי ומצאתי איירי שאנו רואין שלא יגע ומצא וא"כ איך שייך לאמור אל תאמין, אך עומק הענין הוא מבואר ברחל ובלאה, כי בטח אמנו רחל כמה תפלות וכמה בקשות בקשה שיושיע לה ה', אך מפני זה לא הועיל לה לפי שנאמר ותקנא רחל באחותה והוצרכה הקנאה להתברר אם הוא קנאת סופרים שהוא לש"ש או קנאה בעלמא כפי דרך הטבע ח"ו, וחנה התנהגות הש"י עם האדם אשר באותה הטובה שנתן בהמדה, בהמדה הזאת עצמה ברא בו חסרון, ע"כ לא יוכל הטובה ליצאת לפועל קודם שיתרפא חסרונו, וקודם שיתרפא החסרון לא יועיל כמה תפלות וסיגופים להאדם עד שיתרפא חסרונו ואז יושע, ע"כ לפי שרחל הוצרכה להתברר במדות קנאה וקודם שנתבררה בזאת לא הועיל לה שום תפלה וכל יגיעתה, וע"כ כאשר בקשה מיעקב אבינו שיתפלל בעדה חרה אפו עלי, ולהבין זאת כי הלא כדין עשתה, כי מי שיש לו צרה בתוך ביתו ילך אצל חכם וכן הקשה הרמב"ן ז"ל, אך מחמת שכתוב קודם ותקנא רחל, ע"כ ויחר ליעקב מחמת שמקודם היתה צריכה להתברר קנאתה, אך כשאמרה ליעקב חנה אמתי לפניך כו' ואבנה גם אנוכי ממנה, מזה נראה שכוונתה היתה לש"ש שהרי הכניסה צרתה לתוך ביתה, וזה פי' יגעתי ולא מצאתי אל תאמין אף שאנו רואין שיגע א"ע מ"מ לא הי' במקום הראוי לפניו להתיגע כאדם הרוצה לכנוס לבית ודופק שלא במקום הפתח אפילו ידפוק כל היום לא יועיל לו אבל כשיבא למקום הפתח וידפוק אז מיד יפתח לו, ולא יגעתי ומצאתי מובן בלאה עי כילדה את יהודה אמרה הפעם אודה את ה' לפי שלא בקשה ע"ז כי כבר נטלה חלקה מקודם כפי החשבון על ארבע אמהות ונראה כלא יגעתי ומצאתי, ואצל הש"י הוא הכל במשפט כי הש"י הועיל עליה כי יגעה א"ע מאד בג' בנים הראשונים כמ"ש כי ראה ה' בעניי כי שמע ה' כי שנואה אנוכי, ונתן לה הש"י את יהודה כאדם שנותן הכרע לחבירו אם לוקח ממנו הרבה, ותוספתו של הקב"ה הוא מרובה על העיקר, וזהו יקרת נפש יהודה אשר גבר באחיו כי כל הגדולות יצאו ממנו, וע"ז אמרה הפעם אודה את ה', כי נפש כזה לא יוולד בכח ובשכר צדקות וישרת האדם רק מברכת הש"י, כי כשיבא מכח האדם אינו בא רק כפי מעשיו, אבל מה שהש"י נותן הכרע מצדו אז הוא בלי שום גבול ע"כ תוספתו מרובה על העיקר, וע"כ נכתב על ותחר עוד, של שמעון וזלזי מונח זרקא על כי הם באו לה ביגיעתה אבל על ותחר עוד על של יהודה נקוד קדמא ואזלא

מי השילוח פרשת וי"א

ויחר אף יעקב ברחל הנו' קפדנותן כל אבות הביה ישועה לעולם. כי אם נהודע לאחרם חסרונו הוא התחלה הישועה כמו שכתיב (ויקרא ה, יד) ונודעה החטאת אשר חטא עליה, כי זה נריך חקירה מאוד להכיר סודם חסרונו, ואם מכיר זאת מתקנו בסודם וממילא ירדוף אחריו ויגרשהו ממקום אחר ויפוקן הכל, וכן בכאן כאשר הקפיד יעקב על רחל ואמר לה אשר מנע ממך יבאו לידי מעגות בדמיתה במדרש (רבה ויצא פע"ה ס"ז) עד שאמר זקנתי הכניסה לרתה להיך ביתה ובזה נולה לה חסרונה שכתיב ותקנא רחל באחותה ובאחר הכירה חסרונה אמרה אם הדבר הזה מונח

הנה אמתי בלהה בת אליה ומזה שלמה נושעה ונפקדה רחל: